

ДОПОВІДІ НА ПЛЕНАРНОМУ ЗАСІДАННІ КОНФЕРЕНЦІЇ

ОСВІТНІЙ ВСЕСВІТ СВІТЛАНИ ЩУДЛО

Надія Скотна – докторка філософських наук, професорка, завідувачка кафедри філософії, соціології та політології імені професора Валерія Скотного, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, nadiya.skotna@dspu.edu.ua

Згідно з Іммануїлом Кантом, свідомість – це призма, яка заломлює і викривляє реальність. Тому кожен живе у власній реальності, у власному світі. Просто у когось він розміром з Всесвіт, а у когось – не більше гаманця [2].

Особистісний світ Світлани Щудло – безперечно – всесвіт. І ми не можемо сказати напевне, чи він безмежний, чи має межі, так само, як і Стівен Хокінг не дав однозначної відповіді про межі Великого Всесвіту. Але з упевненістю можемо сказати: її всесвіт – це освітній простір, таємничий, інформаційно насичений, але непізнаний, ступеневий, наповнений живими суб'єктами, без якого вона не уявляла ані свого життя, ані існування людства.

Ще одна осінь і другий рік як перестало битися серце Світлани Щудло, докторки соціологічних наук, професорки, академіка Академії наук вищої школи України, члена Правління Соціологічної асоціації України та Президентки Української асоціації дослідників освіти. Цього року Світлані Андріївні виповнилося б 50 років... Її праця, талант, наполегливість та відповідальність забезпечили їй високу повагу та авторитет як серед українських, так і зарубіжних науковців.

Світлана Щудло народилася 12 жовтня 1974 року в Дрогобичі Львівської області. У 1991–1996 роках навчалася на економічному факультеті Львівського державного університету імені Івана Франка за спеціальністю «Соціологія». У 2000 році в спеціалізованій вченій раді Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна під науковим керівництвом професора А. Г. Хоронжого захистила кандидатську дисертацію «Соціальний механізм адаптації молоді до ринкових умов (регіональний аспект)» [1].

З 2011 року вона входила до складу Правління Соціологічної асоціації України. У 2013 році, працюючи під керівництвом професорки Л. Г. Сокурянської, в тій самій раді успішно захистила докторську дисертацію «Якість вищої педагогічної освіти: чинники та механізми забезпечення в умовах сучасного суспільства» [5]. У 2015 році їй присвоєно вчене звання професора.

У докторській дисертації Світлана Щудло розробила соціологічну концепцію якості вищої педагогічної освіти, описала чинники та механізми її забезпечення. Ґрунтуючись на

неоінституалізмі, який було обрано теоретико-методологічною базою дослідження, дисертантка представила якість освіти як цінність, здійснила аксіологічний аналіз суб'єктів простору вищої освіти, вказала на чинники, які визначають якість вищої педагогічної освіти в сучасних умовах постіндустріального суспільства, в умовах глобалізації освітнього простору [5].

Педагогічна освіта, її оптимізація в інформаційну добу, якість освіти та доброчесність у навчанні – ось ключові напрями її наукової діяльності. Природне поєднання наукового досвіду та феноменальних організаторських здібностей яскраво проявилось у 2015 році, коли була створена Українська асоціація дослідників освіти (УАДО), а Світлана Андріївна стала першою президенткою цієї асоціації. Ця дослідницька мережа вирішення освітніх питань стала дуже популярною серед українських освітян, керівників та викладачів середньої та вищої школи [3].

У Дрогобицькому державному педагогічному університету імені Івана Франка професорка Світлана Щудло пройшла повний науковий шлях: від кандидатки до докторки соціологічних наук. Вона двадцять років очолювала кафедру правознавства, соціології та політології, залишаючись досвідченою викладачкою і керівницею, яку цінували студенти та колеги [1]. З 2007 році при кафедрі була створена соціологічна лабораторія, а далі Центр моніторингу якості освіти університету, діяльність яких Світлана Андріївна ініціювала та вела до останнього. Вона стала ініціаторкою розроблення та ліцензування у 2015 році освітньої програми з соціології, яка у 2021 році була успішно акредитована [1].

Світлана Щудло є авторкою понад двохсот наукових і навчально-методичних публікацій, серед яких п'ятнадцять монографій, а майже половина праць побачили світ за кордоном. Сфера її досліджень включала моніторинг якості середньої та вищої освіти динаміку освітніх реформ, соціокультурні виміри євроінтеграції української молоді, питання підвищення кваліфікації педагогів. Значний інтерес науковиця приділяла проблемі ризикованої поведінки серед дітей і молоді, системі її профілактики та підготовку відповідних фахівців.

Із 2015 року брала участь в роботі Наукової ради МОН України у секції «Історико-соціологічні науки», а з 2016 року входила до спеціалізованої вченої ради Львівського національного університету імені Івана Франка з захисту кандидатських дисертацій із соціології. Вона неодноразово виступала опоненткою дисертаційних робіт і брала участь у розробленні Державного стандарту зі спеціальності «Соціологія» як офіційний експерт.

Її організаторські здібності забезпечили проведення десятків міжнародних конференцій, семінарів і «круглих столів». Протягом п'ятнадцяти років вона залишалася незмінною організаторкою Міжнародної наукової конференції «Молодіжна політика:

проблеми та перспективи», яка щороку збирала у Дрогобичі фахівців з різних регіонів України та інших країн [1].

У 2014–2018 роках Світлана Андріївна Щудло була головною редакторкою міжнародного наукового журналу «Молодь у Центральній та Східній Європі», а у 2003–2019 роках очолювала збірник «Молодіжна політика: проблеми та перспективи». Вона входила до редакційних рад багатьох українських і закордонних видань: «Український соціологічний журнал», «Вчені записки Народної української академії» (Харків), *Epistemological Studies in Philosophy, Social and Political Sciences*, «Грані», «Філософія і політологія в контексті сучасної культури», «Коменологічні студії» (Седльце, Польща), «Актуальні проблеми філософії та соціології», *Habitus*, «*Doctrina. Studia społeczno-polityczne*» (Польща) та інших. Вона також рецензувала статті для журналів «*Seminare*», «Третій сектор» (обидва – Польща) й «Український соціум».

Упродовж кар'єри керувала або брала участь у численних міжнародних та національних проектах: «Молодь на пограниччях Центральної та Східної Європи» (2013, 2015), «Стосунки Сходу та Заходу України: пошуки історичного компромісу» (2005–2014, керівник І. Кононов), «Директори шкіл в умовах приватизації та маркетизації освіти» (2013), «Педагогіка після Майдану» (2015), «Реформування вищої освіти в Україні» (2015–2016, САУ, керівник В. Бакіров), всеукраїнське опитування вчителів і директорів шкіл за методологією TALIS (2017), «Українське суспільство у вимірах нерівностей» (2017–2018), «Соціальне здоров'я та ризики стилю життя учнівської молоді Львівщини» (2016, 2020, керівник К. Осташевський). У 2017–2020 роках вона очолювала модуль Erasmus+ Jean Monnet «Європейська якість освітніх досліджень для підтримки освітян в Україні» [1].

Як член Правління Європейської асоціації дослідників освіти Світлана Щудло розширила міжнародні контакти Української асоціації дослідників освіти, сприяючи обміну досвідом між фахівцями України та інших країн.

Колеги високо цінували її наукову та організаційну діяльність не лише в Україні, а й у Польщі, Італії, Угорщині, Австрії, Великій Британії, Нідерландах, Німеччині та США; вона продовжувала активно брати участь у міжнародному академічному житті до кінця життя.

Життєвий шлях кожної людини – це віддзеркалення її буттєвих сенсів, динаміки особистісного зростання та розвитку.

У праці «Що таке поступ» (1903 р.) Іван Франко зазначає: «Люди йдуть вперед, то правда, знаходять по дорозі все щось нового, але часто й гублять не одне таке, за чим пізніше мусять жалувати...[4].

Ціла історія нашої цивілізації, матеріальної і духовної, се не те, що інакше, як поступенне, систематичне і ненастанне відсування, віддалювання границь неможливого» [т. 45, с. 345].

«Віддалення границь неможливого» – у сенсі особистісному, професійному й суспільному – було, на нашу думку, життєвим кредо Світлани, гаслом її поступу. Життєвий світ Світлани Щудло був відкритим – іншим людям, новим знанням, змінам у довкіллі. Його можна повною мірою охарактеризувати метамодерністським терміном «метакзис» – буття поміж, напругою між життям і смертю, смертністю та безсмертям, досконалістю та недосконалістю.

Відхід із життя Світлани Андріївни Щудло залишив невимовну порожнечу, проте світлі спогади та шаноблива пам'ять про неї назавжди житимуть у серцях друзів, колег і всіх, хто її знав, працював із нею й шанував.

Список використаної літератури

1. Зелена О., Мірчук І. «Лиш боротись – значить жить». Пам'яті професорки Світлани Щудло. Науковий журнал «Габітус». Вип. 41, 2022. С. 301 – 303.
2. Кант Іммануїл. Критика чистого розуму / Пер. з нім. та приміт. І. Бурковського. К.: Юніверс, 2000. 504 с.
3. Курбатов С. «Умирають майстри, залишаючи спогад як рану»: пам'яті Світлани Щудло. Освіта України, 2022. С. 11.
4. Франко Іван. Зібрання творів у п'ятдесяти томах. Видавництво «Наукова думка», 1986. Том 45. С. 300–349.
5. Щудло С. Вища освіта у пошуках якості: quo vadis : монографія. М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Харків. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна, Дрогоб. держ. пед. ун-т імені Івана Франка. Харків; Дрогобич: Коло, 2012. 339 с.